

6.11.2018

Liikenteen turvallisuusvirasto, Trafi
kirjaamo@trafi.fi (aino.aijala@trafi.fi, tatu.siivonen@trafi.fi)

**ASIA: Liikenteen turvallisuusviraston lausuntopyyntö määräyslunnoksesta
(TRAFI/664120/03.04.03.00/2018)**

VIITE: Invalidiliiton asiantuntijalausunto

Trafi on antanut lausunnoille määräyksen ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen arvosteluperusteista. Nyt lausunnolla oleva määräyslunnoksesta koskee määräyksen 4. kohdan katsastustodistusta koskevia vaatimuksia, joihin Invalidiliitolla ei ole huomauttamista.

Invalidiliitto haluaa kuitenkin toistaa edelleen tässä yhteydessä vaatimuksensa siitä, mitä olemme aiemmassa lausunnossamme (Määräys TRAFI/18930/03.04.03.00/2018) lausuneet määräykseen ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen arvosteluperusteista niiltä osin, joita Trafi ei ole hyväksynyt 15.5.2018 vahvistamaansa määräykseen. Toivomme kohteliaimmin, että Liikenteen turvallisuusvirasto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin määräysten mukaisten isojen esteettömien ajoneuvojen takalaitanostimien saattamiseksi määräaikaistarkastusten piiriin. Asian vakavuudesta johtuen teemme pyynnön siitä huolimatta, vaikka Trafi on lausuntopyynnössä ilmoittanut, ettei määräykseen tässä vaiheessa ole tarkoitus tehdä muita muutoksia.

Invalidiliitto ry on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Edustamme 146 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista.

6.11.2018

Esteettömän ajoneuvon takalaitanostin määräaikaistarkastuksen tarkastuskohteeksi ja arvioitavaksi

Kuten Invalidiliitto sekä muun muassa Suomen Taksiliitto ja muut tahot ovat jo aiemmin esittäneet, esteettömien ajoneuvojen takalaitanostimet (SFS-EN 1756-2), että muut esteettömiin ajoneuvoihin hyväksyttävät takalaitanostimet henkilöiden nostoon käytettävänä on saatettava määräaikaistarkastuksen tarkastuskohteeksi ja arvioitavaksi.

Pyörätuolinostimien kunnon ja säädöstenmukaisuuden valvonta tulisi näkemyksemme mukaan ehdottomasti olla vuosikatsastuksen kohteena. Vuosittainen pakollinen tarkistus koskee ainoastaan sellaisia nostimia, joiden nostokyky on yli 500kg. Pyörätuolinostimien nostokyky on lähes aina alle 500kg, joten niiden vuosittainen tarkistus ei ole pakollista. Kaikkien esteettömien ajoneuvojen takalaitanostimien kunnon tarkistaminen, joissa on kyse henkilön nostamisesta, riippumatta painorajasta tulisi kunnon tarkistaminen ottaa osaksi vuosikatsastuksen pakollisia tarkistuskohteita ja määritellä minkälaiset viat/puutteet johtavat hylkäämiseen ja mitkä korjauskehotukseen.

Invalidiliiton selvitys käyttäjäkokemuksesta tuo esille vammaisten asiakkaiden ongelmat ja vahingot

Invalidiliitto on tehnyt selvityksen käyttäjäkokemuksista liikennepalvelulain voimaantulon aiheuttamista vaikutuksista. Tulokset ovat karua luettavaa. Kaikissa eri osakysymyksissä riippumatta palvelun tarjoajasta nousivat keskeisiksi kysymyksiksi kuljettajan osaaminen ja sen puutteet, kaluston puutteet ja näistä aiheutunut turvattomuus. Invalidiliitolle tulee säännöllisesti viestejä kentältä siitä, että liikenteessä on ajoneuvoja, joiden takalaitanostimet ovat puutteellisia ja viallisia. Tyypillisesti toiminta-asennossa oleva vierimiseste on rikki, jolloin pyörätuolin tarkoittamattomien liikkeiden estäminen estyy nostolavalla ja pyörätuolilla on vapaa kulku tippua alas nostolavan ollessa ylhäällä. Useista takalaitanostin -malleista myös puuttuu vierimiseste. Takalaitanostimen kiinnitys ajoneuvoon on puutteellinen ja ruostunut, takalaitanostimen muut osat ruostuneita tai takalaitanostimen nostotaso on ajan myötä käytössä vääntynyt vinoon kulmaan, mikä mahdollistaa pyörätuolin luisumisen ja valumisen nostolavalta sivu- ja takasuunnassa. Tämä on yleistä erityisesti kauan käytössä olleissa yksipylväisissä malleissa. Käyttöikä, suolatut tiet sekä huolimaton kaluston ylläpito ja käyttö heikentävät kaluston käyttövarmuutta ja turvallisuutta ja lisäävät henkilövahinkojen riskejä.

6.11.2018

Lopuksi

Invalidiliitto näkee katsastuskysymyksen lisäksi ongelmalliseksi sen, ettei ison esteettömän ajoneuvon määritelmässä edellytetä takalaitanostimen standardinmukaisuutta. Tämä lisää mahdollisuutta erityyppisille takalaitanostinratkaisuille, mikä lisää takalaitanostimen aiheuttamia turvallisuusriskejä.

Invalidiliitto haluaa muistuttaa, että takalaitanostimilla nostetaan vaikeasti vammaisia ihmisiä erityyppisissä liikkumisen tuen apuvälineissä. Tilanteessa, jossa mahdollinen vaara toteutuu, on vahinko yleensä vakava ja peruuttamaton. Siksi myös näiden toimintavarmuus ja turvallisuus on varmistettava. Käytännössä apuvälinettä käyttävän vaikeavammaisen mahdollisuus vaikuttaa vahinkotapahtumaan on olematon ja tilanteissa joutuu luottamaan täysin teknisen välineen moitteettomaan kuntoon, josta ei ole varmuutta.

Invalidiliitto

Helsingissä 6. marraskuuta 2018

Petri Pohjonen
pääjohtajaLaura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtajaLisätietoja: Elina Nieminen, lakimies, elina.nieminen@invalidiliitto.fi